

Тема уроку:

**Систематизація та
узагальнення вивченого
про прикметник
як частину мови**

Мета уроку:

- систематизувати та узагальнити все вивчене шестикласниками про прикметник як частину мови;
- удосконалити вміння утворювати вищий та найвищий ступені порівняння (просту й складену форми);
- перевірити вміння учнів розпізнавати в тексті якісні, відносні та присвійні прикметники;
- розвивати логічне мислення;
- збагачувати словниковий запас;
- вчити учнів робити висновки та узагальнення;
- виховувати любов до рідного слова

**Першим до нас приходить слово.
З колисковою материнською
піснею, тихою казкою, доброю
ласкою.**

**Багата і милозвучна наша рідна
українська мова. Нею можна
передати найтонші відтінки
думок і почуттів.**

Прикметники

Якісні

Вказують на колір, смак, вид, форму, зовнішні та внутрішні властивості.

Мають ступені порівняння: вищий та найвищий

Відносні

Виражають відношення до матеріалу, часу, числа, особи, призначення

Присвійні

Означають належність кого-, або чого-небудь людині або тварині

I команда

ЗОЛОТИЙ,

ЗАЛІЗНИЙ

II команда

СТАЛЕВИЙ,

ОРЛИНИЙ

Гра "ОДНИМ СЛОВОМ"
(наголошені суфікси **-анн- або **-енн-**)**

- 1.Якого не можна вблагати.**
- 2.Якого не можна впізнати.**
- 3.Якого не можна здолати.**
- 4.Якого ні з чим не можна зрівняти.**
- 5.Який дуже старається.**
- 6.Який не можна здійснити.**
- 7.Який не можна злічити.**
- 8.Який не може примиритися з чимось.**
- 9.Дуже високий.**
- 10. Дуже широкий.**

Написання **-нн,-н-** у прикметниках

Пишемо нн у прикметниках		Пишемо н у прикметниках
н + н	-енн-; -анн- (-янн-) , що вказують на збільшену ознаку	При відсутності збігу
туман – туман ний	нездолан ний - нездолан ний	лев - левин ий

Для I команди

1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										

1. Антонім до слова ЧОРНИЙ.
2. Вищий ступінь порівняння прикметника ГЛИБОКИЙ (проста форма).
3. Прикметник від слова ВЕСНА.
4. Синонім до прикметника НИЗЬКИЙ.
5. Прикметник від слова ЗАПОРІЖЖЯ.
6. Найвищий ступінь порівняння прикметника ЗЕЛЕНИЙ (проста форма).

Для II команди

1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										

1. Синонім до слова НЕМОЛОДИЙ.
2. Прикметник від слова ЗИМА.
3. Вищий ступінь порівняння прикметника НИЖНИЙ (проста форма).
4. Антонім до слова ГРКИЙ.
5. Прикметник від слова ПАРИЖ.
6. Найвищий ступінь порівняння прикметника ДАВНІЙ (проста форма).

I команда

**Білий, вузький, сумний, важкий, старий,
круглий, ніжний, гіркий, гарний,
ароматний, страшний, кам'яний.**

II команда

**Чорний, широкий, веселий, легкий,
прозорий, далекий, солодкий, близький,
великий, дорогий, поганий, залізний.**

Ступені порівняння прикметників

- **Вищий:** *проста форма* – за допомогою суфіксів -ш-, -іш-;
складена форма – сполученням слова більш (менш) та прикметником звичайного ступеня
- **Найвищий:** *проста форма* – від основи прикметника вищого ступеня за допомогою префікса най-;
складена форма – сполученням слів найбільш (найменш) з прикметником звичайного ступеня.

Написання не з прикметниками

Разом:

- якщо без **не** прикметник не вживається:
незорий, ненависний
- якщо до прикметника з **не** можна дібрати синонім:
неширокий – вузький;
- якщо іменник має префікс **недо**:
недосяжний, недоступний

Окремо:

- якщо у реченні є протиставлення:
Питай **не** старого, а бувалого.
- якщо **не** стосується присудка, вираженого прикметником:
Дужий і багатий завжди не винуватий.

Написання складних прикметників

**Українсько/російський,
багато/поверховий, жовто/зелений,
жовто/гарячий, південно/східний,
східно/слов'янський, кисло/солодкий,
широко/екранний, важко/атлетичний,
літературно/музичний.**

Написання складних прикметників

Разом:

утворені від головного й залежного слова (між такими словами не вставити сполучник **і**):

машинобудівний

(від *будувати машини*);

утворені від числівника й іменника: *триденний*,
п'ятирічний

Окремо:

утворені поєднанням незалежних слів (між такими словами можна вставити сполучник **і**):

українсько-польський

(від *український і польський*),

такі, що позначають поєднання кольорів або їхніх відтінків, смаків: *синьо-жовтий*,
яскраво-зелений, *кисло-солодкий*

Морфологічний розбір прикметника

- 1. Частина мови. Загальне значення.**
- 2. Початкова форма (називний відмінок однини чоловічого роду).**
- 3. Морфологічні ознаки:**
 - а) повна чи коротка форма;**
 - б) група за значенням, ступінь порівняння (для якісних);**
 - в) рід, число, відмінок;**
 - г) група (за характером основи).**
- 4. Синтаксична роль**